

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Інститут післядипломної освіти та довузівської
підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУ СНАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол від

м.Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гендерна педагогіка
Освітня програма	Дошкільна педагогіка
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3 курс 1 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12/4 Практичні – 18/6 Самостій на робота – 60/80
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

1. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу: метою викладання навчальної дисципліни «Гендерна педагогіка» є вивчення студентами системи теоретичних знань, які забезпечують знайомство з гендером як з новою теорією в соціальному та гуманітарному знанні, як з принципово науковою парадигмою, якою передбачено доповнення чи перегляд існуючих звичних уявлень та цінностей. Дати основні уявлення про способи репрезентації гендеру у сфері культури та досвіду народної педагогіки і генеалогії.

Формування у студентів гендерних знань, практичних вмінь та навичок, які потрібні для втілення принципів, методик і технологій гендерної соціалізації, виховання та освіти в практику майбутньої педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гендерної педагогіки» є:

- визначити теоретичний та методологічний зміст основних категорій гендерної педагогіки;
- проаналізувати з точки зору гендерного підходу проблеми зайнятості в системі освіти;
- продемонструвати значимість фактору освіти в процесі гендерної соціалізації дитини;
- ознайомити студентів з різноманітними методами, технологіями та методиками гендерної педагогіки;
- сприяти формуванню здатності до гендерного аналізу практики педагогічної діяльності;
- обґрунтувати можливість і необхідність використання гендерного підходу в педагогічній діяльності.

Компетентності:

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який

триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР - 05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

2. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Теоретико-методологічні основи гендерної педагогіки.	ПР-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.	Визначити теоретичний та методологічний зміст основних категорій гендерної педагогіки; проаналізувати з точки зору гендерного підходу проблеми зайнятості в системі освіти.
2	Гендерна компетентність педагога закладу дошкільної освіти.	ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Знання сутності, функцій, видів та ролі гендерних стереотипів у засвоєнні статевої ролі на етапі дошкільного дитинства. Деконструкція гендерних

			<p>стереотипів як традиційних статево-рольових обмежень. Здатність використовувати психологічні методики для виявлення диференціації особливостей статево-рольової соціалізації дівчаток та хлопчиків, їх орієнтацій на егалітарний чи домінуючий тип гендерних відносин.</p>
3	<p>Гендерне виховання дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.</p>	<p>ІПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p>	<p>Знання психолого-педагогічних умов; створення гендерно справедливої середовища в закладі дошкільної освіти. Уміння застосовувати гендерно чутливий, недискримінаційний підхід в організації педагогічної взаємодії. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та доказові методики і техніки практичної діяльності. Уміння доцільного використання егалітарно-освітніх технологій,</p>

			вибір можливостей їх упровадження в дошкільну ланку освіти.
4	Характеристика сучасних програм гендерного виховання дошкільників.	ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.	Застосовувати сучасні програми гендерного виховання у навчальному і виховному процесі. Розв'язувати проблеми виховання і навчання з позицій гендерної рівноваги, використовуючи набуті у даному курсі знання.
5.	Співробітництво дошкільного закладу та родини у напрямку розв'язання завдань гендерної педагогіки.	ПР - 05.Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. ПР-13.Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.	Усвідомлення ролі найближчого соціального оточення у конструюванні гендеру. Знання та характеристик егалітарної батьківської сім'ї та ролі батьків і членів родини у формуванні гендерної ідентичності дитини. Уміння організації просвітницької роботи з батьками дітей задля піднесення їх гендерної компетентності та утвердження культури рівних прав і можливостей у родинному бутті.

6.	Підготовка майбутніх педагогів до основ гендерної освіти.	ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	Сприяти формуванню здатності до гендерного аналізу практики педагогічної діяльності; – обґрунтувати можливість і необхідність використання гендерного підходу в педагогічній діяльності.
----	---	--	---

3. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	90
Лабораторне заняття	-
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

4. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції																			-
Семінарські з-тя	10	10	10	10	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	10	10	10	10	10				90
Лабораторні з-тя																			
Самостійна р-та															5				5
Індивідуальні завдання											5								5
Залік																	100		100
Всього за тиж-нь	10	10	10	10							15	10	10	10	15				100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<p>1. Абетка рівності // підготовлено до Дня гендерної грамотності / Павло Полянський. К.: ПРООН, 2007. 24 с.</p> <p>2. Бем С. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. Пер с англ.. Д.Викторовой. М., 2004. 336 с.</p> <p>3. Бех І.Д. Особистісно-орієнтоване виховання: Наук. метод. посібник. К.: ІЗМН, 1998. 240 с.</p> <p>4. Вихор С. Т. Особливості викладання курсу «Гендерна педагогіка» для студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Підготовка фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія / за ред. В.М.Чайки, О.І.Янкович. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2019. С.180-190.</p> <p>5. Гендерна педагогіка: навчальний посібник. за ред. О.А. Луценко. Суми:ФОП Цьома С.П., 2018. 304 с.</p> <p>6. Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / Кравець В. П., Говорун Т. В. , Кікінежді О. М. та ін. ; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.</p> <p>7. Гендерні стандарти сучасної освіти. Рекомендації щодо впровадження гендерних підходів у систему дошкільної та початкової освіти України: збірка рекомендацій /О.Кікінежді та ін.. К, 2010. Частина 1. С. 5-75.</p> <p>8. Дубецька Н. І. Психологічні умови формування гендерних уявлень дошкільників-вихованців дитячого будинку : дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Івано-Франківськ, 2017. 274 с.</p> <p>9. Заграй Л. Д. Теорії гендеру: Гендерні дослідження у психології: навчальний посібник. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: ФО-П Петраш К.Т., 2019. 264 с.</p> <p>10. Желіба О. В. Освіта і гендер : навчально-методичний посібник. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.</p> <p>11. Кравець В. П. Гендерна педагогіка : навчальний посібник. Тернопіль : Джура, 2003. 416 с.</p> <p>12. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень : словник-довідник. Київ : Логос, 2020. 239 с.</p> <p>13. Стратегія упровадження гендерної рівності та недискримінації у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2020» (Проект). Гендерна парадигма освітнього простору. 2016. № 3-4. С. 7-21.</p>	
Електронні ресурси	
<p>1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf</p> <p>2. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі. URL: https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789.</p> <p>3. Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 р. № 52. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15</p> <p>4. Словник гендерних термінів / укладач З. В. Шевченко. URL: http://a-z-gender.net/ua/</p> <p>5. Словник Європейського інституту з гендерної рівності. URL: http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/17580.pdf?fbclid=IwAR3oXoBLms8_7E-FXePQ8Ny8TWAf-In2XRUIfKiT-8B895RGAZf_nZA-50c</p>	

6. Контактна інформація

Кафедра	теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, вул. Бандери, 1, 302 каб. https://kttmdiso.pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Кравець Надія Степанівна Запрошені викладачі із університетів України
Контактна інформація викладача	Kravets.nadiia@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності (https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/)
Пропуски занять (відпрацювання)	У випадку пропусків лекційних та практичних занять студент відпрацьовує у повному обсязі та виконати усі завдання самостійно («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)
Невідповідна поведінка під час заняття	Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти»
Додаткові бали	Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій); були учасниками олімпіад, конкурсів тощо
Неформальна освіта	Можливість зарахування неформальної освіти відбувається згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших.

Викладач _____ **Кравець Н.С.**